

KEY STATEMENTS FOR THE 2025 MEMORIAL DAY BLENDING CONFERENCE

**Chyum laika gaw hpraw san dik htum hte chyoipra dik htum myit măju jung lam hta ē
ninggawn tawa hte seng ai ginrun - la nnan hku nna Hkristu hta nga ai Kărai Kăsang,
num ningnan hku nna Kărai a hkrang shaw la hkrum ai măsha ni a sumtsaw sumra lam rai nna dai gaw
Mădu Kărai bai lu la ai lam a bandung rai nga ai.**

**Bai lu la ai lam hta Mădu Kărai a mädung bungli gaw anhtē hpe Mădu a hpung shingkang hte hpring tsup ai
num ningnan hku nna hkyen läjang wa lu na mătu măra, Mădu a teng man ai bungli rai nga ai. Ehp 5:26 hta
tsun tawn da ai nhkring nsa kăta daw myit jäsät hpe jăsan jăseng ya ai lam hta lai nna
hkungran num hpe hkyen läjang lu na kăga ladat n nga sai, dai hku sha n rai yang Shr 19:7-9 hpring tsup lu
na mung n rai nga ai**

**Ga shăka ningnan hta lang da ai hku sha *kung hpan ai lam* ngu ai ga si gaw
kamsham ai ni a hpring tsup gălu kăba lam, kunghpan ai lam hte shanhtē ningnan shăngai hkrum ai hta ē
lu la ai Hkristu a asak hta hkum tsup wa ai lam hpe mădi mädun ai.**

**Mădu Kărai a bai lu la ai lam gaw Hkristu a num ningnan hpe hkyen läjang ai lam a mătu rai nga ai.
H pang jăhtum, anhtē gaw Hkristu a ningrum ningtau jan, num ningnan rai nga ai Yerusalem măre ningnan
a hkik hkam dik htum hte hpang jăhtum shingnip shingna rai nga ai Shawlumon a hkrang bung hku nna
mau hpa Shulami byin wa u ga; hkrang shăbung hkrum na rai nga ai.**

**Outline of the Messages
for the Memorial Day Blending Conference**

May 23-26, 2025

GENERAL SUBJECT:

HKUNGRAN NUM HPE HKYENG LĀJANG AI LAM

Message One

Hkungran Num-Mădu Kārai Bai Lu La Ai Lam A Bandung

Hti na chyum daw: Rev. 19:7-9; John 1:29; 3:29; S. S. 1:2-3; 8:14

I. Chyum laika gaw hpraw san dik htum hte chyoipra dik htum myit măju jung lam hta ē dai gaw ninggawn tawa hte seng ai ginrun - la nnan hku nna Hkristu hta nga ai Kārai Kāsang, num ningnan hku nna Kārai a hkrang shaw la hkrum ai măsha ni a sumtsaw sumra lam rai nga ai-Yhn.3:29, Mat.25:6, Shr.19:7, 21:2, 22:17.

- A. Prat ban dingyang, Kārai Kāsang gaw măsha hte sumtsaw sumra byin lai ai; Shi gaw ningrum ningtau jan hpe lu măyu ai yaw shāda lam hte măsha hpe hpan da wu ai-Nin.1:26.
- B. Kārai Kāsang gaw tsawra ai wa rai nna, Shi gaw Shi a hkrang sumla hte raw-măsha hpe tsawra chye ai wa hku nna hpan da ai; da ndai gaw Shi anhtē hpe hpan da ai măhtang anhtē Shi hpe bai nhtang tsaw wa lu na mătu rai nga ai hpe tsun măyu ai-Mrk.12:30, Ehp.3:14-19.
- C. Chyum laika ting gaw Kārai hte seng ai sumtsaw sumra lam rai nna, Shawlumon a măhkawn ga gaw dai sumtsaw sumra lam a ga nse rai nga ai-1:2-3, 8:14.
 - 1. Chyum laika gaw sumtsaw sumra laika buk lāngai rai nna, anhtē a Mădu hte hkau chyap ai lam gaw grau grau nna tsawra myit hte hpring wa ra ai.
 - 2. Mădu Yēsu hte anhtē a lăpran sumtsaw sumra lam n nga ai rai yang, anhtē gaw htung Hkristan ni sha rai nna, tsawra ra myit hte hpring ai Hkristan ni n rai nga ga ai-Smg.1:2-3
 - 3. Sumtsaw sumra lam ngu ai gaw Kārai a sumtsaw sumra ga tsun ai ga si rai nga ai; chyum laika hta ē Kārai Kāsang gaw anhtē a tsawra myit hpe tam nga ai lam mu lu ai-2Ko.11:2.
 - 4. Shawlumon a măhkawn ga gaw sumtsaw sumra hta grau nga ai; dai gaw chyăhtum chyălai hkrak ai sumtsaw sumra lam rai nga ai.
- D. Anhtē tsawra ai hpa rai rai, anhtē a myit măsin yawng, anhtē a măbyin yawng nan gaw de a ntsa hta măra da nna, dai hte kā-up mădu hkrum ai hte shāra la da hkrum nga ai-1Tim.6:10-11, 2Tim.3:2-4, 4:8, 10a, Tit.1:8.
 - 1. "Kārai Kāsang hpe tsawra ai ngu ai gaw Shi a ntsa hta anhtē a măbyin yawng- wēnyi, myit kraw lăwang, hkumhkrang, măsin sālum, nyan hte n-gun lăgaw mahkra (Mrk.12:30) hpe măra da na mătu rai nga ai, dai gaw anhtē a măbyin yawng hpe Shi ē mădu la u ga, ahkang jaw ai lam hte shi hta ē lup mat hkrum na mătu rai nga ai" (1Co.2:9 Footnote 3).
 - 2. Mădu Yēsu hpe tsaw ai ngu ai gaw Shi hpe mănu shādan na, anhtē a măbyin Shi hpan de ding tawk tawn da na, Shi hpan de hpaw da ya na, Shi hpe kābu gāra na, ningshawng shāra jaw na, Shihte lāngai sha byin na, Shi hpe hkrung shăpraw nahte Shi nan byin wa na mătu rai nga ai-Mat.26:6-13, 2Ko.3:16, Mrk.12:30, Kol.1:18, 1Ko.6:17, Hpl.1:20-21, Hymns,#477, stanza 2.

II. Shingran laika 19:7-9 hta Hkristu hpe la nnan hku nna hpaw mādun da ai.

- A. Săgu Kāsha a hkungran poi gaw Kārai Kāsang Ga shāka ningnan yawng măsing a hpring tsup ai măhtai rai nna, dai gaw Hkristu a hkungran num rai nga ai Hpung hpe Shi a tāra hte seng ai hkrang shaw la ai lam kaw nna, Shi a Kārai hte seng ai asai hta asak hte seng ai hkye hkrang la ai lam a mārang ē lu la na mătu rai nga ai-Nin.2:22, Rom.5:10, Shr.19:7-9, 21:2, 9-11.

- B. Shingran laika 19 hta rawng ai Hkristu a hkungran num gaw dang lu ai ni yawng hte guum hpawn da ai rai nga ai-käji.7-9, mädun; Nin.2:22, Mat.16:18.
- C. Dang lu ai ni yawng gaw shäning hkying mi läman, de a nnan hpang ai lam hte ninggam ningnan hta Hkristu a hkungran num hku nna Yerusalem mären ningnan rai na ra ai-Shr.19:7.
- D. Hpang jähtum hta kamsham ai ni yawng gaw htani htana prat dingsa, sumsing lämu ningnan hte ginding aga ningnan hta Hkristu a ningrum ningtau jan hku nna Yerusalem märe ningnan hpe hpring hpring ngut kre shängun na mätu hte hpring tsup shängun lu na mätu dang lu ai ni hpang de gumhpawn shang wa na ra ai-21:2, 9-11.

III. Hkungran num gaw Mädu Kärai bai lu la ai lam a bandung rai nga ai-19:7-9.

- A. “Sägu Käsha a hkungran poi du ra ai”-käji.7b.
 - 1. Yawhan gaw Shi a käbu gära shiga laika a nnan daw hta Sägu Käsha hte la nnan a lam tsun da nna, Shingran laika hta ē shi gaw Sägu Käsha a hkungran poi du ra ai nga nna tsun da ai-Yhn.1:29, 3:29.
 - 2. Chyoipra ai ni law mälawng gaw shälun la hkrum ngut ai hpang (Shr.14:16, 1Ht.4:15-16) hte kumhpa jaw na mätu Hkristu a täre je yang na tingnyang hta tära je yang ngut ai hpang (Shr.11:18, 2Ko.5:10) kälang ta hkan nang wa ai -mäbyin ni hta Sägu Käsha a hkungran poi shang lawm ra ai (Shr.19:7b).
 - a. Anhtē gaw Hkristu a tära je yang ai tingnyang hta kumhpa hpe lu ai rai yang, hkungran lu sha poi hta shang lawm lu na rai nga ai.
 - b. Anhtē gaw kumhpa n lu ai sha, Mädu Kärai ē shärawng awng ai hpe n hkam la lu a yang, anhtē hten za ai n hkrum ai raitim, 1Ko 3:15 hta hpaw mädun da ai hku nan sum käba hpe hkam sha ra na rai nga ai.
- B. “Shi a mädu jan (eng) gaw shi hkum hpe mawn sumli ngut sai rai nna”-Shr.19:7c.
 - 1. Shi mädu jan gaw Hpung (Ehp.5:24-25, 31-32), Hkristu a num ningnan (Yhn.3:29) hpe mädi mädun ai.
 - 2. Shr 19:8-9 hku nna Hkristu a hkungran num rai nga ai mädu jan gaw Milenila lädaw läman, dang lu ai kamsham ai ni hte sha gumhpawn da ai raitim, 21:2 hta nga ai mädu jan rai nga ai num ningnan gaw Milenila prat lädaw ngut ai hpang htani htana prat dingsa hkye hkrang hkrum ai chyoipra ai ni yawng hte gumhpawn da ai rai nga ai.
 - 3. Num ningnan wa, tinang hkum tinang shäjin da ai lam gaw dang lu ai ni a asak hta ē hkung hpan wa ai a ntsa hta mädung ai-19:7, Heb.6:1, Hpl.3:12-15. Ehp.4:13.
 - 4. Anhtē gaw Hkristu a num ningnan rai nga ai Yerusalem märe ningnan hpe -ja hku nna Käwa Kärai Käsang, Pale hku nna Käsha Kärai Käsang hte mänu dan ai nlung ni hku nna Wēnyi Kärai hte mawn sumli na mätu hte jähpring shätsup shängut shäkre shängun ra na rai nga ai-Shr.21:2, 19a, 1Ko.3:12, Smg.1:10-11.
 - 5. Dang lu ai ni gaw alak mi rai dinghkrai käran da ai ni nrai, gumhpawn da ai num ningnan rai nga ai.
 - 6. Dang lu ai ni gaw asak hta kung hpan ai sha n-ga, längai sha re ai num ningnan hku nna arau sha gaw gap hkrum ai lam mung nga nga ai.
- C. “Hpraw tu ai hte san seng ai lächyit nba hte tinang hkum hpe mawn sumli na ahkang shi lu la nu ai. Shing re ai lächyit nba gaw chyoipra ai ni a dinghpring ai a amu bungli rai nga ai law”-Shr.19:8.
 - 1. *San seng ai lam* gaw mäbyin mäsa hpe mädi mädun nna, *hpraw tu ai lam* gaw shädan shäleng ai lam hpe mädi mädun ai.
 - 2. “Ding hpring ai lam (Bur)” nga nna ga gäle da ai Greek ga si hpe “Dinghpring ai amu bungli ni (Jinghpo)” ngu nna mung ga gäle mai nga ai.
 - 3. Ding hpring ai lam ni gaw anhtē a hkye hkrang la ai lam a mätu lu la da ai dinghpring ai lam hpe mädi mädun ai n rai nga ai-1Ko.1:30.

4. Anhtē a hkye hkrang la ai lam a mătu lu la da ai ding hpring ai lam gaw shinggan daw hte seng ai rai nna, ding hpring ai Kărai Kăsang a hpyi shawn ai lam hpe hpring tsup shăngun lu na mătu anhtē hpe dang di shăngun ai, Shr 19:8 hta na dang lu ai ni a ding hpring ai lam chyawm gaw kăta daw hte seng ai rai nna (Hpl.3:9), dang lu ai Hkristu a hpyi shawn ai lam hpe hpring tsup shăngun lu na mătu shanhtē hpe dang di shăngun lu ai.
 5. Dai măjaw lăchyit nba gaw anhtē a dang lu ai asak hkrung lam, anhtē a awng dan ai asak hkrung lam hpe mădi mādun ai. Dai gaw anhtē a măbyin kăta kaw nna Hkristu hpe hkrung shăpraw nga ai lam re.
- D. “Dai Săgu Kăsha a hkungran ai poi de shăga la hkrum ai ni gaw, a lu ma ai, ndai ga gaw Kărai Kăsang a teng man ai mungga rai nga ai”-Shr.19:9.
1. Săgu Kăsha a shăna lu sha poi gaw hkungran shăna lu sha poi rai nhtawm, Kărai Kăsang a ningmu hta lăni mi sha rai nga ai shăning hkying mi lădaw na mungdan rai nna, dang lu ai kamsham ai ni a mătu kumhpa rai nga ai-kăji9, Mat.22:2, 11-14, 2Pet.3:8.
 2. Săgu Kăsha a hkungran shăna lu sha poi de shăga la hkrum ai lam, dang lu ai kamsham ai ni hpe Milenila lădaw ē kăbu găra ai lam a kăta de shăga bang la ai lam gaw wunli wungau hkam la lu ai lam rai nga ai-Shr.19:9.
 3. Shingran laika 19:9 hta na Săgu Kăsha a hkungran shăna lu sha poi gaw Mat 22:2 hta rawng ai hkungran lu sha poi rai nga ai. Dai gaw dang lu ai kamsham ai ni a mătu kumhpa rai nga ai.
 - a. Shăga la hkrum ai lam gaw hkye hkrang la ai lam hpe lu la na mătu rai nna (Rom.1:7, 1Ko.1:2, Ehp.4:1), lăta la hkrum ai lam gaw kumhpa lu na mătu rai nga ai.
 - b. Dang lu ai ni sha nan, shanhtē a mătu kumhpa hku nna hkungran shăna lu sha poi de shăga la hkrum na rai nga ai. Hkye hkrang hkrum ai ni yawng gaw dai hpe shang lawm lu na n rai nga ai.
 - c. Săgu Kăsha a hkungran shăna lu sha poi de shăga la hkrum ai lam gaw dang lu ai kamsham ai ni măhtang Săgu Kăsha a num ningnan mung tai na măra ai lam tsun măyu ai-Shr.19:8-9.

Num Ningnan A Gaw Gap Ai Lam

Hti na Chyum daw: Nin.1:26, 2:7-10, 18-25, Shr.19:7-9, 21:9-11.

I. Kārai Kāsang gaw gap ai lam gaw chyum laika ting hta kā-ang dāju ginlam re. Hkristu a num ningnan gaw Māsum lāngai Kārai a gaw gap ai lam rai nga ai- “Yehowa Kārai Kāsang gaw dai māsha wa hta na shaw la ai gārep nra hte shinggyim numsha shāchyaw wu ai rai nna, dai māsha wa kaw woi wa ya wu ai”-Nin.2:22.

- A. Chyum laika ting hpe gaw gap lam lakchyoï buk hte shingdaw da ai. Chyoi pra ai Chyum laika hta rawng ai Kārai hte seng ai hpaw hpyan dan ai lam a npawt nhpang hku nna, Edin sun hte seng ai hpaw hpyan dan ai lam ni hte chyoi pra ai chyum laika hta rawng ai Kārai hte seng ai hpaw hpyan dan ai lam a hpungdim hku nna Yerusalem māre ningnan hte seng ai hpaw hpyan dan ai lam gaw lāngai hte lāngai htoi ala hkat nga ma ai.
- B. Chyum laika hta na ndai daw lāhkawng hta hpaw hpyan da ai lam gaw Kārai Kāsang a kā-ang dāju sawn sum ru ai lam, Kārai hte seng ai hpaw hpyan dan ai lam a kā-ang dāju mähkrun lam hte chyoi pra ai chyum laika hpe lāchyum shāleng na mātu hte chyēna hkawn hkrang lu na mātu tek da ya ai mādung mähkrun māsa rai nga ai.
 - 1. Nin 1 hte 2 gaw Mādu a Kārai hte seng ai gaw gap ai lam hpe lu la na mātu Kārai a asak hte seng ai *htingnu gap mähkyen* a hkrang kāsī rai nga ai (Heb.11:10). Kārai Kāsang a ra shārawng ai lam gaw Hkristu hpe anhtē a kata daw mähkri shawn gum hpawn lam de gaw gap lu na mātu rai nga ai. Shing rai yang she, anhtē a mābyin mahkra gaw Hkristu hte bai mähkri shawn hkrum lu na rai nga ai. Ndai lādat hku nna Kārai Kāsang gaw Mādu a hkrang nsam hta Mādu hpe shādan shāleng lu na mātu hte Mādu a ahkang aya hpe gawng mālai tai lu na mātu gum hpawn da ai māsha lāngai hpe lu la na rai nga ai (Nin.1:26, 1Ko.3:9, Mat.16:18, 2Sa.7:12-14a)
 - 2. Shr 21 hte 22 gaw gaw gap ngut sai htingnu a sumla, Māsum Lāngai Kārai a gum hpawn dan leng ai lam rai nga ai. Yerusalem māre ningnan gaw Edin sun hte seng ai Kārai hte seng ai hpaw hpyan dan ai lam a htoi ala ai lam hte hpring tsup a lam rai nga ai.
 - 3. Hkristu gaw dang lu ai ni a gum hpawn da ai num ningnan hpe hkung ran lu na mātu- la ningnan hku nna bai yu sa wa na rai nga ai. Ndai prat lādaw hta dang lu ai ni a gaw gap ai lam gaw mungdan prat lādaw hta Yerusalem māre ningnan a npawt nhpang hpring tsup ai lam a mātu rai nna (19:7-9), jāhtum hta sumsing lāmu ningnan hte ginding aga ningnan hta Yerusalem māre ningnan ē hpring hpring kup tsup ai lam a mātu rai nga ai (21:2).
 - 4. Prat lādaw dingyang, chyoi pra ai Wēnyi a dingyang bungli gālāw nga ai a mārang ē, ndai bandung gaw ndai prat lādaw a jāhtum hta hpring tsup wa na re. Dai shāloi, num ningnan rai nga ai, dang lu ai kamsham ai ni gaw jin jin rai nga na rai nna, Kārai Kāsang a mungdan gaw du wa lu na rai nga ai- Mat.26:29, 13:43.
 - 5. Gum hpawn da ai num ningnan hku nna Yerusalem māre ningnan gaw Kārai Kāsang a yaw shāda lam lāhkawng hpe hpring tsup shāngun na rai nga ai (Nin.1:26). Shawng ningnan, Yerusalem māre ningnan gaw Mādu a hpung shingkang a mātu Kārai Kāsang a hpring tsup ai gawng shingyan hta Kārai Kāsang hpring hpring shādan shāleng ai lam byin wa na re (Shr.21:11, mādun; 4:3). Lāhkawng hku nna ndai Yerusalem māre ningnan gaw hpyen wa hpe rin mānyi nna, dinghta ga hpe pādang lu la let, ninggawn tawa yawng a ntsa Mādu up hkang ai a mārang ē, Kārai Kāsang a ahkang aya hpe shaman shākyang wa na rai nga ai (Nin.1:26, Shr.22:5, mādun; 20:10, 14-15).
- C. Kārai Kāsang a māsha ni rai nga ai anhtē gaw Kārai Kāsang hte rau tsaw ra myit mātut mähkai ai lam kata de du shang mat wa ai shāloi, Ewa gaw Adam a asak hpe hkap la ai zawn, anhtē mung Mādu a asak hpe hkap la lu ai. Ndai asak gaw anhtē hpe Kārai Kāsang hte lāngai sha byin shāngun na mātu hte Mādu hpe anhtē hte lāngai sha byin shāngun lu na mātu dang di shāngun lu ai-Nin.2:21-22.

II. Kārai Kāsang hte Mādu a māsha ni lāngai sha byin lu na mātu- shan a lāpran hta shāda da tsawra hkat ai lam nga ra ai. Chyum laika hta hpaw mādun da ai Kārai Kāsang hte Shi māsha ni a tsawra myit gaw mādung hku nna la sha ni hte numsha ni tsawra hkat ai tsawra myit hte bung nga ai-Yhn.14:21, 23, Yer.2:2, 31:3.

- A. Kārai Kāsang a māsha ni gaw Kārai Kāsang hpe tsawra nna, Mādu a mungga hta Mādu hte kānawn māzum aten la ai shāloi, Kārai Kāsang gaw shanhtē hpe Mādu a Kārai hte seng ai dat mābyin māsa hte jāhpring ya nna, shanhtē hpe Mādu a ningrum ningtau hku nna Mādu hte lāngai sha byin shāngun let, asak, mābyin māsa hte dan leng ai lam hta Mādu zawn byin shāngun let nga ai-Shk.119:140, 15-16.
- B. Kārai Kāsang gaw anhtē hpe shawng nnan tsaw ra wu ai, hpa mājāw nga yang Mādu gaw tinang a tsawra myit hpe anhtē a kata de jāhpring ya nna, Mādu hte hpunau ni hpe tsawra ai tsawra myit hpe anhtē kata hta byin pru wa shāngun ai-1Yhn.4:19-21.

- C. Kārai Kāsang h pang kaw nna anhtē lu la ai asak gaw tsawra myit a asak re. Hkristu gaw ndai mungkan hta tsawra myit hku nna Kārai Kāsang a asak hpe asak hkrung lai nna, ya Mādu gaw anhtē a asak byin wa sai. Dai mājaw anhtē ni mung, ndai mungkan hta dai tsawra myit asak hpe hkrung lu nna, Mādu zawn nan byin wa lu ai-3:14, 5:1, 2:5-6, 4:17.
- D. Anhtē a rudi tsawra myit hpe wudang ntsa mǎra da ra ai. Kārai Kāsang a tsawra myit hte anhtē a rudi tsawra myit a lǎpran na shai hkat ai lam gaw anhtē a tsawra myit māhtang loi loi hte myit dingbai dingna byin chye ai lam re.
- E. Anhtē gaw Hkristu a tsawra myit hte htinggrum hkrum nna, htaw sa hkrum ai ni rai ra ai. Kārai hte seng ai tsawra myit gaw anhtē h pang de alāwan lwi du wa ai, hka hpungla ja ai hka leng zawn rai nna, anhtē ni a tek da lu ai hta grau let, Mādu hpe asak hkrung lu na mǎtu anhtē ni hpe shādut ya ai-2Ko.5:14.
- F. Hpunau shāda da tsawra ai lam hte seng ai hkang da ai tāra gaw dingsa rai nga ai zawn, ningnan mung re. Dingsa rai nga ai hta kamsham ai ni gaw shanhtē a Hkristan asak hkrung lam nnan h pang kaw nna, dai hpe mādu da lu sai mājaw re. Ningnan rai nga ai hta shanhtē a Hkristan asak hkrung hkawm sa lam hta ninghtoi ningnan hte htoi tu wa nna, ninghtoi ningnan hte zet lǎli ai atsam hte lang hte lang htoi tu kābrim nga ai mājaw re-1Yhn.2:7-8, 3:11, 23, mǎdun; Yhn.13:34.
- G. Hkristu a num ningnan byin wa na mǎtu mǎra Hkumhkrang gaw tsawra myit hta tinang hkum hpe gaw gap hkrum let nga ai (Ehp.4:16). Anhtē a Kārai Kāsang jaw da ai, ningnan shāngai hkrum ai wēnyi gaw tsawra myit a wēnyi re. Daini na prat, Hpung a hten za hkrat sum ai lam hpe dang lu na mǎtu anhtē gaw hkru grung nga ai tsawra myit a wēnyi hpe ra gǎdawn ai (2Tm.1:7).
- H. “Māchye māchyang gaw grang chye ai, tsawra ai myit chyawm gaw shādaw shāngang chye ai” (1Ko.8:1b, mǎdun; 2Ko.3:6). Shāda da lāngai hte lāngai tsawra ai lam gaw anhtē māhtang Hkristu hte seng ai a mǎsat dingsat rai nga ai (Yhn.13:34-35). Hpung hta ningshawng shāra la māyu ai lam gaw hpunau yawng hpe tsawra ai lam hte ninghtan shai nga ai (3Yhn.9).
- I. Mādu Yēsu gaw anhtē Kārai asak hpe lu la na mǎtu tinang a myit asak hpe asum hkam ai zawn, Hkristu a num ningnan hpe hkyen lǎjang lu na mǎtu mǎra, Hkumhkrang asak hkrung lam hpe shaman shākyang ai lam hta hpunau ni hpe tsawra myit hte asak hpe māgam gun lu na mǎtu anhtē gaw tinang a myit asak hpe asum hkam nna, tinang hkum hpe nyet kau ra nga ai-1Yhn.3:16, 4:17 hte Footnote 5, Yhn.10:11, 17-18, 15:13, Ehp.4:29, 5:2, 2Ko.12:15, Rom.12:9:13.
- J. Hkristu a asak hte seng ai Hkumhkrang hpe gaw gap lu na mǎtu mǎra, anhtē gaw hpa lam hpe nnga, byin lu na hte, hpa lam hpe nnga gǎlaw lu na mǎtu tsawra myit gaw kāja dik htum ai lǎdat rai nga ai-1Ko.12:13b, 13:8a.

III. Kārai Kāsang gaw Shi hkum nan a mǎtu ningrum ningtau lāngai hpe shǎpraw lu na mǎtu, kāning rai gǎlaw la ai hpe anhtē mu ra ai. Nin 2 gaw Adam hte Ewa yan a hkrang hte Hkristu hte Mādu a num ningnan a shingnip shingna hpe hpaw mǎdun ai.

- A. Adam gaw tinang nan a mǎtu mādu jan hpe tam nga ai ninggawn tawa hte seng ai mādu wa ajet -Hkristu hta nga ai Kārai Kāsang hpe shingdaw ai-Rom.5:14, mǎdun; Yhn.3:29, 2Ko.11:2, Ehp.5:31-32, Shr.19:7-9, 21:9-11.
- B. “Dai lasha gaw shi hkrai nga na n mai ai; shi hte ram ai nrum ntau shi a mǎtu ngai gǎlaw na we ai”-Nin.2:18.
 - 1. Adam nrum ntau ra nga ai gaw Mādu a yaw māsing hta Shi ningrum ningtau, Shi hpe hpring tsup shāngun lu na (Ga māsa hku nna; Mādu hte bung ai wa) hku nna mādu jan lāngai hpe Kārai Kāsang ra gǎdawn ai hpe shingdaw ai. Kārai Kāsang, Hkristu gaw mahkra hte htani htana dinggring hpring tsup ai raitim, Mādu a mādu jan rai nga ai Hpung n lawm yang, hpring tsup ai lam n nga ai.
 - 2. Kārai Kāsang gaw Hkristu hpe shingdaw ai Adam hte Hpung hpe shingdaw ai Ewa lāhkawng yan hpe ra shārawng nga ai. Mādu a yaw shāda lam gaw shanhtē “up nga” lu na mǎtu (1:26) re. Dai gaw dang lu ai Hkristu hte arau dang lu ai Hpung, Nat mǎtse a bungli hpe dang mā-nga lu ai Hkristu hte nat mǎtse a bungli hpe jāhten shāza lu ai Hpung hpe lu la na mǎtu rai nga ai. Kārai Kāsang gaw Hkristu hte Hpung māhtang up hkang ai lam lu la mu ga; shi ra shārawng nga ai (Rom.5:17, 16:20, Ehp.1:22-23).
- C. Kārai Kāsang gaw nam mǎli na ashu ashan mahkra hpe mung, ntsa mǎlen pyen ai u mahkra hpe mung, ga hte shachyaw nna Adam h pang de woi sa wa ai; “dai māsha wa gaw yam nga mahkra hpe mung, ntsa mǎlen pyen ai u mahkra hpe mung, nam mǎli na du sat nhprang mahkra hpe mung amyng shingteng jaw wu ai; rai ti mung dai māsha wa a mǎtu shi hte ram ai nrum ntau gǎrai n nga lu ai”- Nin.2:19-20.
- D. Mādu jan gaw asak, mābyin māsa hte dan leng ai lam ni hta mādu wa hte bung ra nga ai. Yam nga, ntsa mǎlen u hte du sat ni hta Adam gaw tinang hte bung ai, tinang hte ram ai nrum ntau hpe n mu wu ai-kǎji 23.
- E. Shi hkum nan hpe shingdaw ai hpring tsup ai wa hpe shǎpraw lu na mǎtu mǎra Adam hpe hpan ai a jaw ē shingdaw da ai zawn, Kārai Kāsang gaw shawng ningnan shinggyim māsha byin wa wu ai-Yhn.1:14, Rom.5:14.
- F. “Yehowa Kārai Kāsang gaw dai māsha wa hpe yup kāba hte shāyup wu ai rai nna, shi gaw yup pyaw nga ai; shǎloi shi a gǎrep nra lāngai mi shaw la nna, dai shāra hta ashan hte shātup ya wu ai”-Ning.2:21.

1. Shi a mādu jan Ewa hpe shāpraw lu na mātu māra Adam a yup kāba hte shāyup ai lam gaw Mādu a ningrum ningtau jan Hpung byin pru wa lu u ga; wudang ntsa Hkristu a si hkam ai lam hpe shingdaw ai-Ehp.5:25-27.
 2. Chyum laika hta yup pyaw ai lam gaw si mat ai hpe tsun māyu ai-1Ko.15:18, 1Ht.4:13-16, Yhn.11:11-14.
 3. Hkristu a si hkam ai lam gaw asak-shālawt ya ai lam, asak-bang ya ai lam, asak-shāchyam shābra ya ai lam, asak-māyat māya shāngun ai lam hte asak-kāhtap shāpraw ya lu ai si lam rai nga ai, dai hpe ga de hkrat nna, si ngut ai hpan kāba bawng let, Hpung rai nga ai Hkumhkrang ngu ai Muk lāngai hpe gālaw lu na mātu māra (1Ko.10:17) hkaulam mam law law hpe shāpraw ya ai hkaulan mam tum hte shingdaw da ai (12:24).
 4. Hkristu a si hkam ai a mārang ē, Mādu a kāta hta na Kārai asak gaw shālawt dat hkrum nna, Mādu a hkrung rawt ai a mārang ē Mādu a shālawt ya ai Kārai asak gaw Hpung hpe mähkri shawn gum hpawn lu na mātu māra, Mādu a kamsham ai ni a kāta de bang ya wu ai-Luk.12:49-50, mādun; Rom.12:11, Shr.4:5.
 5. Dai zawn re ai bungli mābyin yan a mārang ē Hkristu hta Kārai Kāsang gaw māsha a kāta de Mādu a asak hte mābyin māsa a jaw ē bang ya wu ai. Shing rai yang she, māsha gaw Mādu a ningrum ningtau ngu ai Mādu hte bung lu u ga nga; asak hte mābyin māsa hta kārai zawn byin lu na rai nga ai.
- G. “Yehowa Kārai Kāsang gaw dai māsha wa hta na shaw la ai gārep nra hte shinggyim numsha shāchyaw wu ai rai nna, dai māsha wa kaw woi wa ya wu ai”
1. Adam a gārep nra kaw nna shaw la ai nra gaw Hkristu a shāgrawp kau n lu, jāhten shāza kau n lu ai htani htana asak hpe shingdaw ai (Heb.7:16, Yhn.19:32-33, 36, Pru.12:46, Shk.34:20). Dai asak gaw Mādu a gālun waw hkrum ai gārep kaw nna (Yhn.19:34) lwi pru let, Mādu a ningrum ningtau ngu ai Hpung hpe shāpraw lu na mātu hte gaw gap lu na mātu Shi a kamsham ai ni a kāta de bang ya ai.
 - a. Hkristu a gārep kaw nna sai hte hka lwi pru wa ai. Raitim, Adam a gārep kaw nna pru wa ai gaw asai n lawm ai sha, nra sha rai nga ai.
 - b. Da ndai gaw Adam a aten hta yubak n nga shi ai mājaw asak hte hkrang shaw la ai lam n ra shi ai mājaw re. Hkristu gaw wudang ntsa “yup pyaw” nga ai aten yubak a manghkrang nga nga sai. Dai mājaw Hkristu a gārep kaw nna pru wa ai asak gaw anhtē a tāra hte seng ai hkrang shaw la ai lam a mātu rai nga ai.
 - c. Asai a hpan hta hka lwi hkrat wa ai, dai gaw anhtē a asak hte seng ai hkye krang la ai lam a mātu Kārai Kāsang a asak hka lwi ai lam rai nga ai (Pru.17:6, 1Ko.10:4, Trj.20:8). Ndaii Kārai hte seng ai, lwi nga ai hpan da n hkrum ai asak gaw Adam a gārep kaw nna shaw la ai nra hte shingdaw da ai (Rom.5:10).
 2. Nin 22 hta Ewa hpe hpan da ai ngu n tsun da ai sha, shāchyaw ai nga nna tsun da ai. Adam a gārep kaw nna shaw la ai nra hte Ewa hpe shāchyaw ai gaw Hkristu wudang ntsa hta si hkam ai a mārang ē shālawt dat ai hkrung rawt ai asak hte Mādu a hkrung rawt ai lam hta Shi a kamsham ai ni a kāta de bang dat ya ai a gawp ē Hpung gaw gap hkrum ai hpe shingdaw ai-Yhn.12:24, 1Pet.1:3,
 3. Ewa ajet rai nga ai Hpung gaw Mādu a kamsham ai ni yawng hta Hkristu a yawng hpawn rai nga ai. Hpung gaw Hkristu a kāhtap shāpraw ai lam rai nga ai. Hkristu a dat mābyin māsa hta lai nan, Hpung hta kāga dat mābyin māsa n nga ai-Nin.5:2.
- H. Mādu a hkrung rawt ai asak hte Hkristu kaw nna pru wa ai sha, Mādu a num ningnan hku nna Mādu a hpring tsup ai lam tai lu ai (1Ko.12:12, Ehp.2:6, 5:28-30). Hpung gaw Hkristu kaw nna rai nga ai gunrai jet jet re. Hpung gaw “Hkristu” hte seng ai “hkrung rawt ai lam hte seng ai” hte sumsing hte seng ai lam rai nga ai.
- I. Adam hte Ewa gaw lāngai sha rai nna, Mādu wa hte mādu jan hku nna arau sha kun dīnghku asak hkrung lam hpe asak hkrung ma ai (Nin.2:24-25). Da ndai gaw Yerusalem māre ningnan hta ninggam hte ninggam lai di nna, ngtu kre hpring tsup ai Māsum Lāngai Kārai gaw ninggawn tawa hte seng ai mādu jan hku nna hkrang shaw la hkrum ai, ningnan shāngai hkrum ai, hkrang nsam gālai shai hkrum ai, hpung shingkrang dang hkrung ai shinggyim rudi hpe mādu jan hku nna htani htana arau sha kun dīnghku asak hkrung lam hpe asak hkrung nga na re hpe hpaw mādun da ai (Shr.22:17a).
- J. Jāhtum ngu n nga ai htani htana lādaw hta, shanhtē gaw Kārai hte seng ai htani htana hte grai nan shingkrang ai asak rau; Kārai Kāsang hte māsha ni wēnyi lāngai sha byin ai gāyau gum hpawn ai asak hkrung lam, lak lai grau htum ai wunli wungau hte kābu gāra ai lam ni hte hpring kābrat nga ai asak hkrung lam hpe asak hkrung na māra ai.

Num Ningnan A Kunghpan Ai Lam

Dai ni chyum daw- Shr 19:6-9, Yhn 3:29, Yak 5:7, Mat 5:48, Kol 1:28-30, 3:10-11

I. Greek ga si hta kunghpan ai lam ngu ai ga si a lächyum gaw “jähtum de du wa ai lam” re.

- A. Hkrang nsam gälai ai gaw anhtē a rudi hte seng ai asak hta kăta daw nsoi nsa gälai shai ai lam rai nga ai. Kunghpan ai lam gaw anhtē hpe gälai shai ya ai Kărai hte seng ai asak hte hpring tsup ai lam rai nga ai - Heb 6:1, Kol 4:12, Rom 12:2, 2Pet 1:3.
- B. Hkrang nsam gälai ai a hpang jähtum ninggam gaw kunghpan ai lam, asak hta hpring tsup kup ai lam rai nga ai- kăji 4.
- C. Kunghpan ai kamsham ai wa lăngai gaw Hkumhkrang hpe chye chyap let lănu lăhku nhtawm, Hkumhkrang a myit hte Hkumhkrang hpe mädung tawn ai lam nga wu ai- 1Kor 12:16, 18-19, 21, 24.

II. Ga shăka ningnan hta lang da ai hku sha kunghpan ai lam ngu ai ga si gaw kamsham ai ni a hpring tsup gălu kăba lam, kunghpan ai lam hte shanhtē ningnan shăngai hkrum ai hta ē lu la ai Hkristu a asak hta hkum tsup wa ai lam hpe mădi mädun ai -Tit 3:5, 1Pet 1:3, 23, Mat 5:48.

- A. Anhtē gaw ti nang hkum kaw nna găloi mung myit dik myit hkut ai lam n nga ging ai sha, Hkristu a asak hta gălu kăba ai lam hte kung hpang ai lam hpe tam bram ra nga ai- Hpl 3:12, 14.
- B. Anhtē gaw byin lai sai lam ni hpe mălăp kau nna, shawng hta na arai ni hpe la dingda let, Milenila mungdan hta Hkristu hpe jähtum du kăbu găra lu lam a mătu Hkristu hpe hpring tsup dik htum kăbu găra ai hte amyet lu ai lam hpang de hkan shăchyut let kunghpan ai lam kaw du du hkra shawng de hkam ai lam, shăga woi wa hkrum ai lam nga ra nga ai- Hpl 3:12-15.
- C. Wēnyi măsă asak hta kunghpan ai lam a mătu n nga n mai gaw Kărai hte seng ai asak hta mătut mănoi gălu kăba ai lam nga na mătu rai nga ai- Ehp 4:15.
- D. Kamsham ai ni Hkristu asak hta gălu kăba ai lam hte kunghpan ai lam a jähtum htum măhtai gaw hpring hpring kung hpan sai măsă- kunghpan ai măsă măbyin de gălu kăba wa ai Hkristu a Hkumhkrang hku nna Hpung rai nga ai- kăji 13.

III. Yaku gaw shi a shăgun dat ai laika hta sun gălaw ai wa gaw manu dan ai ga nsi naisi hpe shăkut shărang let la nga ai lam a hkrang mädun sumla hpe lang da ai- 5:7.

- A. Mădu Yēsu gaw teng sha hkau na gălaw ai wa ajet, shing daw n lu hkau na gălaw ai wa rai nga ai- Mat 13:3.
- B. Anhtē gaw Mădu Kărai yu wa ai hpe shăkut shărang let la nga yang, hkau na gălaw ai wa ajet rai nga ai Mădu gaw hkauna a shawng si ai asi hte dan ai lam hku nna, anhtē asak hta kunghpan ai lam hpe myit gălu ai hte la nga ai- Shr 14:4, 14-15.
- C. Anhtē gaw “Mădu, lăwan bai yu wa rit” ngu akyu hpyi yang, Mădu Kărai gaw “Nang, Ngai bai yu wa ai na hpe la nga yang, Ngai gaw nang a kunghpan ai lam hpe la nga ai; nang a kunghpan ai lam sha Ngai bai yu wa ai lam hpe lăwan shăngun lu ai” ngu tsun na ra ai.
- D. Anhtē gaw Mădu Kărai bai yu wa ai lam hpe la nga ai lam aja awa ahkyak la ai rai yang anhtē gaw kunghpan ai kaw de du hkra asak hta gălu kăba na mătu ra nga ai lam hpe chye na hkawn hkrang ai lam gaw anhtē mătu grai nan kărūm shintau byin shăngun nga ai.

IV. Kunghpan ai lam gaw anhtē hta Hkristu hpring hpring tsup tsup hkrang pru wa ai lam rai nga ai. Dai gaw anhtē Mădu a hkrang nsam kăta de hpring hpring tsup tsup hkrang nsam galai hkrum sai lam hpe ngu măyu ai rai nga ai- Gal 4:19, 2Kor 3:18.

- A. Anhtē ningnan shăngai hkrum ai ten kaw nna Mădu Kărai gaw anhtē hta bungli gălaw nga ai, dai hku nna anhtē gaw Mădu a hkrang nsam nga lu na rai nga ai- kăji 18, Rom 8:29.
- B. Mădu Kărai gaw Mădu a hkrang nsam hpe anhtē kăta de hpring hpring bungli gălaw ya nga nna, anhtē kaw nna hpring hpring tsup tsup dan leng ai shăloi ē anhtē gaw asak hta kunghpan ai lam nga na rai nga ai- Ehp 3:16-17.

V. Smg 3 hta tam bram ai wa a kunghpan ai lam hpe mädun da nna, daw kăba 4 hta dai zawn re kunghpan ai lam gaw ra mărīn ai lam hpe kă-up mădu lu ai a gawp ē du sa wa ai lam re hpe mătut tsun da ai. Tam bram ai wa kunghpan ai a măkoi măgap da ai lam gaw num sha a ra shărawng ai lam măhtang hpring tsup lam, kă-up mădu hkrum ai lam hte bai hkrung rawt ai lam nga da sai lam rai nga ai- 4:4.

- A. Du gaw Kărai Kăsang a npu hta shinggyim măsă a ra shărawng ai hpe shingdaw ai. Mădu Kărai gaw anhtē myit măsīn a mădat măra ai lam hpe tsawm htap dik htum hku nna mătšing la nga ai- kăji 1, 4.
- B. Anhtē hta mădat măra ai myit nga ai rai yang, anhtē a myit kraw lăwang gaw laknat myu hkum hkra bang da ai Dawi a langchyī zawn dan leng na ra ai.

1. Shawng ningnan anhtē a ra shārawng ai lam hpe zing mādu da hkrum ra ai. Dai hpang, dai gaw bai hkrung rawt ai lam hta n-gun ja wa nna, Wēnyi mājan a mātu laknak dum rai nga ai Dawi a langchyi zawn rai na ra ai- Ehp 6:10.
2. Wēnyi mājan a mātu laknak ni hpe anhtē a kā-up mādu hkrum ai, bai hkrung rawt ai ra shārawng ai lam hta zing da ai- 2Kor 10:3-5.

VI. Pawlu a māgam amu ban dung gaw Hkristu hta māsha yawng hpe kunghpan ai, hpring tsup hkra gālu kāba ai sai māsha ningnan hku nna ap ya na mātu rai nga ai- Kol 1:28-30, 3:10-11.

- A. Kolose 1:28 nga “hkum tsup ai” ngu hpaw mādun ai Greek laika gaw “hkum tsup ai”, “hpring tsup ai” (snr) “kunghpan ai” ngu mung ga gāle lu ai.
- B. Pawlu a māgam amu gaw Hkristu hpe kāga māsha ni kăta de kăran kăchyan na mātu rai nna, dai hku nna shanhtē gaw hpring hpring gālu kāba ai du hkra Hkristu hta kunghpan ai hte hkum tsup ai hte hpring tsup ai lam nga na mātu rai nga ai.

VII. Ningawt Ninghpang 37 kaw na 45 du hkra gaw Yaku a kunghpan ai lam byin yan mătasing laika rai nga ai.

- A. Ningpawt Ninghpang 27 hta mäsü kăshun la ai wa hpe mu lu ai. Daw 37 hta hkrang nsam gālai shai ai wa hpe mu lu nna, daw 45 jăhtum hta kunghpan ai māsha hpe mu lu ai.
- B. Hkrang nsam gālai shai ai a hpang jăhtum ninggam gaw kunghpan ai lam, asak a hpring tsup kup ai lam rai nga ai.
 1. Kărai Kăsang a htani htana yaw shăda ai lam gaw anhtē a hkrang nsam gālai shai ai lam hte kunghpan wa ai kaw nna sha, ngutkre hpring tsup lu ai- Nin 1:26, Kol 1:28, 2:19.
 2. Kunghpan ai lam gaw anhtē kăta de Kărai hte seng ai asak hpe lang hte lang jăhpring ya nna, anhtē hta asak a hpring tsup kup ai lam nga wa ai du hkra jăhpring hkam ai a ginlam rai nga ai- Yhn 10:10.
- C. Kunghpan ai lam gaw shang ram ai shădawn shădang kāba dam lăda wa ai ginlam rai nga ai- Shk 4:1.
 1. Asak hta kunghpan ai lam gaw Chyoi Pra ai Wēnyi a hkang da ya, shădawn mäsät gālaw ya ai lam hpe la lu ai a yawng hpawn mătai rai nga ai- Heb 12:12, 5:11.
 2. Kăga māsha ni gaw māsha lăngai a asak hta kunghpan wa ai lam hpe mu lu ai. Raitim dai wa gaw shăning law law lăman, lăni hte lăni măkoï măgap ai lădat hte hkap la lu ai Chyoi Pra ai Wēnyi a hkang ya, shădawn mäsät gālaw ya ai lam hpe măhkawng tawn da lu ai hpe chyawm shanhtē n mu lu ma ai- 2 Kor 1:8-10, Nin 47:7, 10.
- D. Anhtē hta hpring chyat taw nga ai yawng măyawng kaw nna anhtē kăman byin wa lu hkra, Kărai Kăsang gaw māsha ni, arung arai ni, mabyin mäsä ni hpe up hkang lam hpring hpring jai lang nhtawm, myit hpe kă-up mādu da ai yawng măyawng hpe yeng seng ya na rai nga ai. Shăloi she, anhtē gaw Kărai Kăsang hte hpring tsup wa lu u ga; shang ram ai shădawn shădang law htam wan a rai nga ai – Luk 1:53, Mat 5:6.
- E. Yaku a asak hkrung lam gaw anhtē hpang de byin mabyin mahkra mătang anhtē a hkrang nsam gālai shai ai lam hte kung hpang wa na u ga nga; Kărai Kăsang a up hkang hpăjang ai npu hta nga nga ai lam hpaw mādun da ai. Găning re lam ni mung ndum shămyi byin pru wa ai n rai nga ai.
 1. Kunghpan wa na mātu măra, Yaku gaw shawng ningnan shi salum-sutgan rai nga ai Yosep hpe sum mat ai lam hkam sha wu ai- Nin 37:31-35.
 2. Kunghpan sai kamsham ai lăngai gaw Kărai Kăsang a n-gaw nwai ai myit kawm htam la nna, mabyin mäsä amy myu hta shi a ra rawng nga ai lam hpe jăhpring shătsup ya lu na mātu; dai Mădu hta yawng măyawng law htam hpring tsup nga ai lam chye na ai- 43:11, 13-14, 17:1, Hpl 1:19-21, 4:11-12, mădi mādun 1Tm 6:6-8.
 3. Shi a kam hpa lam hte ban sa lam gaw yawng măyawng law htam hpring tsup ai Kărai Kăsang a n-gaw nwai ai lam hta sha mahkra rai nna, ti nang nan hta (snr) ti nang a dang di lu ai atsam hta n rai nga ai.
 4. Yaku kunghpan ai a ngang kang dik htum ai kumla gaw shi mătang kăga māsha ni hpe shăman ga tsun ya ai lam rai nga ai- Nin 47:7,10, 48:14-16, Heb 7:7.

VIII. Kunghpan ai num ningnan gaw Kărai Kăsang a ra shārawng lam hte yaw shăda lam a pandung rai nga ai- Shr 19:7-9.

- A. Gumhpawn da ai num ningnan a jin jin rai ai lam gaw dang lu ai ni a asak hta kung hpang ai ntsa mādung nga ai- kăji 7, Heb 6:1, Hpl 3:12-15, Ehp 4:13.
- B. Sagu kăsha a hkungran poi gaw Kărai Kăsang a Ga Shăka Ningnan Yaw Măsing lam hpring tsup kup ai lam mătai rai nna, dai gaw Kărai hte seng ai asak hta Mădu a tăra hte seng ai hkrang shaw la ai lam hte asak hte seng ai hkye hkrang la ai lam a mărang ē, Hkristu a Hpung ngu ai num ningnan hpe lu la na mātu rai nga ai- Nin 2:22, Rom 5:10, Shr 19:7-9, 21:2.
- C. Yawhan a kăbu găra shiga laika hta Hkristu gaw yubak hpe gun mat wa na săgu kăsha hku nna mung, num ningnan hpe hkungran la na la ningnan hku nna mung hpaw mādun da ai- 3:29.
- D. Hkristu a pandung gaw yubak hpe yen seng kau na mātu n rai, num ningnan hpe la lu na mātu rai nga ai.

1. Shinran laika hta Hkristu gaw sāgu kasha hte yu sa wa na la ningnan re hpe mu lu ai, dai mājaw la ningnan hku nna Mādu gaw hkungran poi nga ra na re- 19:7-9.
 2. Sāgu kasha a hkungran poi gaw ninggawn tāwa hte seng ai hkungran poi rai na ra ai. Dai gaw hkrang shaw ai wa hte hkrang shaw hkrum ai ni a hkungran poi rai na ra ai.
 3. Hkristu gaw la ningnan hku yu wa na rai nna, anhtē gaw num ningnan hku nna hkawm sa nga ga ai.
- E. Grai nan ahkyak ai lam gaw num ningnan a jin jin rai ai lam re- kaji 7.
1. Shingran 19:8 hte 9 hku nga yang, Hkristu a num ningnan rai nga ai mādu jan gaw Milenila ladaw lāman, dang lu ai kamsham ai ni hte sha mähkri shawn da ai.
 2. Num ningnan jin jin rai sai lam gaw dang lu ai ni asak hta hkunghpan ai lam a ntsa hta mādung nna, shanhtē gaw dinghkrai lāngai hkrai hku n rai, gumhpawn da ai num ningnan rai nga ai.
 3. Shingran 19:6 hta law la ai unawng uwa a nsen gaw “Haleluya: Chyahtum Chyalai N-gun Rawng Ai Mādu anhtē a Kārai Kāsang gaw, a up nga ai” ngu jāhtau ai lam nga ai.
 - a. Kārai Kāsang a ning ngai ai lam rai nga ai mungdan gaw sāgu kasha hkungran poi hte mātut mähkai nga ai.
 - b. Hkungran poi gaw Mādu Kārai a ning ngai ai lam rai nga ai mungdan hpe la wa na ra ai, hpa mājaw nga yang hkungran poi de, shaga la hkrum ai mānam ni yawng gaw la ningnan a gumhpawn da ai num ningnan hte ginrun hkawhkam byin wa na mājaw re. Mādu a ginrun hkawhkam ni yawng gaw Mādu a gumhpawn da ai num ningnan rai na ra ai.
 - c. Dang lu ai ni a mātu *Milenila mungdan* -shāning hkying mi ladaw gaw hkungran lu sha poi rai na ra ai.
 - d. Hkungran lu sha poi de shaw shāga hkrum ai yawng mung hkawhkam ni hku nna shāning hkying mi ning ngai ai lam hta shang lawm lu na ma ai.
 - e. Dang lu ai ni a mātu mungdan hta Hkristu hte arau ning ngai ai lam gaw hkungran lusa poi rai na ra ai- kaji 7.

Message Four

Num Ningnan A Tsawm Htap Ai Lam

Hti na Chyum daw: Rom.6:19-22, Ehp.5:25-27, Shr.19:7-9, 1Ht.5:23, Smg.8:13-14.

I. Kāta daw hkri tung myit jāsāt hpe jāsān jāseng ya ai mābyin yan gaw Hkristu a tsawm htap ai, chyoipra ai, hpung shingkaung hte hpring tsup ai num ningnan byin wa u ga, anhtē hpe shātsawm shāhtap ya ai hku nna, anhtē a asak hte seng ai hkye hkrang la ai mābyin yan rai nga ai-1Ht.4:3a, 1Pet.1:15-16, Ehp.1:405, 1Ht.5:23-24, Rom.6:19, 22.

A. Ehp 5:25-27 hta anhtē ni hpang de Hkristu hpe ninggam māsum hta ē htawng mādun da ai Kārai Kāsang a hpring tsup ai hkye hkrang la ai lam yawng hpe hpaw mādun da ai.

1. Lai wa sai ten hta Hkrang shaw la ai wa hku nna Hkristu gaw anhtē a tāra hte seng ai hkrang shaw la ai lam a mātu Hpung a hpang de tinang hkum hpe ap jaw ya wu ai- “La ni ē, Hkristu gaw dai Hpung hpe tsawra nna, Shi hkum hpe nan de a mātu ap kau ya wu ai hte mären, nanhtē a mādu jan ni hpe tsawra nga mu”-Kāji.25.
2. Ya aten hta ē, asak jaw ai Wēnyi hku nna Hkristu gaw Hpung hpe Shi a dat mābyin māsa hte hpring tsup shāngun ai a mārang ē, kāta daw hkri tung myit jāsāt hta shāchyoi shāpra ya nga ai, shing rai yang she, num sha gaw Mādu a ningrum ningtau byin wa lu na rai nga ai. Da ndai gaw num ningnan hpe shātsawm shāhtap ya nga ai lam hte num ningnan hkyen lājang ya ai lam hku nna asak hte seng ai hkye hkrang la ai lam rai nga ai-‘Dai Hpung hpe hka hte mungga ē hka shin kau ai hte jāsān jāseng kau nhtawm’-kāji.26.
3. Htawm hpang hta la ningnan hku nna Hkristu gaw shi a myit dik myit pyaw lam a mātu, shi a ningrum ningtau jan hku nna Hpung hpe tinang nan a hpang de ap jaw la na rai nga ai-‘Dai hpe shāchyoi shāpra nna, agang chyālang hte kāpum kāpam re ai hpa mung n lawm ai sha, chyoipra ai hte mära n rawng ai Hpung hpe shi hkuum nan a mātu mära ap tawn da na, de a mātu shi hkum nan hpe ap jaw wu ai-kāji.27.
4. Lai wa ai ten hta Hkristu gaw Hpung a mātu tinang hkum hpe ap kau wu ai. Ya ten hta Mādu gaw Hpung hpe shāchyoi shāpra ya nga nna, htawm hpang prat hta Mādu gaw Shi a myit dik myit pyaw lam a mātu, Shi a ningrum ningtau jan hku nna Hpung hpe tinang nan hpang de ap la na rai nga ai. Dai mājaw Hpung hpe tsaw ra nga ai lam gaw numsha hpe jāsān jāseng ya na mātu rai nna, Hpung hpe shāchyoi shāpra ya nga ai lam gaw hpung shingkaung hte hpring tsup ai Hpung hpe tinang nan a hpang de ap jaw la lu na mātu rai nga ai.

B. Num ningnan a tsam htap ai lam gaw Hpung kāta de bang ya nna hkrang shāpraw hkrum ai Hkristu hpang kaw nna sa wa ai rai nna, Hpung kaw nna shādan shālang wa u ga nga; Hpung kaw nna pru wa ai-Esa.43:7, Ehp.3:21.

C. Hkristu gaw ngam nga ai Mādu a māsha ni hta hpung shingkaung hte tsawm htap ai shanghkawng rai nga ai-Esa.28:5.

1. Jan mau gaw baw chyawp (snr) bungkhaw zawn rai nna, shanghkawng gaw dai jan mau a tsawm htap dik htum, sāri sādang nga dik htum adaw rai nga ai-Pru.28-39, 29:6, Esa.62:3.
2. Anhtē gaw Mādu a tsawm htap ai htingnu rai nga ai Hpung hta Mādu Kārai a tsawm htap ai lam hpe nhkring nsa yu māda ra nga ai, shing rai yang she, anhtē gaw anhtē a tsawm htap ai shanghkawng rai nga ai Mādu hte arau Mādu a tsawm htap ai num ningnan byin wa na mātu mära hpung shingkaung ninggam mi kaw nna kāga ninggam mi de hkrang nsam gālai shai let, Mādu Kārai a gawp ē tsawm htap wa lu na rai nga ai-2Ko.3:18, Shr.19:7-9, Esa.28:5, Shk.27:4, Esa.60:1, 7, 13, 19, 62:3, Shr.21:11.

II. Bai lu la ai lam hta Mādu Kārai a mādung bungli gaw anhtē hpe Mādu a hpung shingkaung hte hpring tsup ai num ningnan hku nna hkyen lājang wa lu na mātu mära, Mādu a teng man ai bungli rai nga ai. Ehp 5:26 hta tsun tawn da ai nhkring nsa kāta daw myit jāsāt hpe jāsān jāseng ya ai lam hta lai nna hkungran num hpe hkyen lājang lu na kāga ladat n nga sai, dai hku sha n rai yang Shr 19:7-9 hpring tsup lu na mung n rai nga ai.

A. Hpung rai nga ai anhtē gaw Mungga a hka hta anhtē hpe kāshin shātsai ya nga ai asak jaw ai Wēnyi rai nga ai Hkristu a jāsān jāseng ya ai mābyin yan a mārang ē mawn sumli hkrum ai-Ehp.5:26-27.

1. Da ndai gaw Mungga a hka hta anhtē hpe kāshin ya nga ai asak jaw ai Wēnyi rai nga ai Hkristu a jāsān jāseng ya ai mābyin yan a mārang ē mawn sumli ya ai lam rai nga ai-Ehp.5:26-27.
2. Asak jaw ai Wēnyi hku nna Hkristu gaw ga shāga ai Wēnyi re. Mādu tsun shāpraw ai ga hkaw shāgu gaw anhtē hpe kāshin ya ai mungga rai nga ai. Dai gaw gālai shai ai lam n nga ai mungga rai nga ai Logos hpe mādi mādun ai n rai, Mādu Kārai gaw ya anhtē hpang de shāga nga ai ga, ya nan nan shāga nga ai ga Rhema hpe mādi mādun ai- Mat.4:4, Yhn.6:63, Shr.2:7, 22:17a, mādun; Esa.6:9-10, Mat.13:14-15, Kas.28:25-31.
3. Hkristu a ga shāga ai lam gaw dai Wēnyi re. Mādu a ga shāga ai lam gaw asak jaw ai Wēnyi a myi man nan rai nga ai-Yhn.6:63, Ehp.6:17.

4. Asak jaw ai Wēnyi ngu ai kăta hta shănu nga ai Hkristu gaw nsoi nsa măbyin yan hte dingsa lam hpe kăshin ya nga nna, ningnan hte mălai bang ya let, kăta daw hkrang nsam gălai shai ai lam hpe byin wa shăngun lu u ga, ya nan nan asak hkrung nga ai mungga hpe dingyang tsun shăpraw taw nga ai.
- B. Dai zawn re ai kăshin ya nga ai măbyin yan a mărang ē anhtē gaw Mădu a san seng ai, tsawm htap ai, Kărai Kăsang hpe shădan shăleng lu ai num ningnan, kăpum kăpam (snr) nhpring tsup ai lam hpa mung n nga ai num ningnan byin wa na mătu Hkristu hte ing shang hpring tsup hkrum nna, Hkristu hte mawn sumli hkrum ga ai-Shr.19:7, mādun; Smg.6:13, 8:13-14.
- C. Asak jaw ai Wēnyi hku nna Hkristu gaw mungga a hka ē kăshin ya ai hku nna, numsha hpe kăshin ya nga ai a jaw ē, Hpung hpe shăchyoï shăpra ya nga ai. Kărai hte seng ai sawn sum ru ai lam hku nna, ndai shăra hta na hka gaw lwi nga ai hka shi hte shingdaw da ai, Kărai Kăsang a lwi nga ai asak hpe mădi mādun ai (Pru.17:6, 1Ko.10:4, Yhn.7:37-39, Shr.717, 21:6, 22:1, 17). Anhtē gaw ya dai zawn re ai kăshin ya nga ai măbyin yan hta nga nga ga ai, dai hku nna Hpung gaw san seng ai lam hte măra n kap ai lam nga wa lu na rai nga ai.
- D. Ehp 5:26 hta na kăshin kămun ai lam a mătu Greek ga si a dingtawk lăchyum gaw “Ang” rai nga ai. Ga shăka dingsa hta na hkinjawng agyi ni gaw shanhtē a dinghta hte seng ai agang chyălang re ai lam ni hpe kăshin na ‘ang’ hpe lang ma ai (Pru.30:18-21). Lăni hte lăni, jăhpawt shăgu, shăna shăgu anhtē gaw chyum laika hpang de sa ra nna, mungga a ang hta kăshin jăsan hkrum ra ai.
- E. Pawlu gaw mungga hpe de a kăshin ya ai măbyin yan hte arau tsun shăpraw ai shăloi, Greek ga si Rhema hpe jai lang da ai (Ehp.5:26). Logos gaw chyum laika hta ē shinggan daw ka mătasing tawn da ai Kărai Kăsang a mungga re. Rhema gaw tuk hkrak re ai lădaw lăman anhtē hpe Kărai Kăsang tsun shăga ai ga re (Mrk.14:72, Luk.1:35-38, 5:5, 24:1-8).
- F. Rhema gaw anhtē hpang mărai hkum măsă hku nna lăma ma hpe dingtawk hpaw mādun ya ai. Dai gaw anhtē hpăran hpăreng na mătu ra gădawn ai lam hte anhtē kăshin kămun hkam na mătu ra gădawn nga ai lam hpe mādun ya ai (Măgri ang gaw shingna bai htawng lu ai pat lăngai re-Pru.38:8). Anhtē lăngai hkrai a mătu ahkyak dik htum ai gaw ndai lam rai nga ai-Kărai Kăsang gaw daini ngai hpang shi a ga shăga nga a ni?
- G. Anhtē dingyang mănu shădan ai lam lăngai gaw Mădu Kărai măhtang daini anhtē hpang dingtawk ga shăga nga ai lam re. Asak hta teng sha gălu kăba ai lam gaw Kărai Kăsang hpang kaw nna ga shăga ai lam hpe anhtē dingtawk hkap la lu ai lam ntsa mādung ai. Anhtē ni hta Mădu a ga shăga ai lam nga ai sha nan, Wēnyi hte seng ai mănu jet jet rai nga ai-Heb.3:7-11, 15, 4:7, Shk.95:7-8.
- H. Anhtē a akyu hpyi ai lam ni hta mādung gaw Mădu Kărai a ga shăga ai lam hpe ra mărin ai lam rai ra ai. Dai lam gaw shi a ningrum ningtau hku nna num ningnan hpe lu la măyu nga ai Shi a myit măsın ra shărawng ai lam hku nan, Mădu a htani htana yaw măsing bandung hpe hpring tsup shăngun na mătu anhtē hpe dang di shăngun ai-Shr.2:7, mādun; 1Sa.3:1, 21, Amo.3:7.
- I. Grai nan tatut re ai myit măju jung lam hta Mădu Kărai a myi man gaw Mădu a ga shăga ai lam hte lăngai sha nga nga ai. Mădu ga shăga shăgu, anhtē a kăta hta Mădu a myi man nga nga ai lam anhtē chyē lu ai. Hkristu a ga shăga ai lam gaw asak jaw ai Wēnyi a myi man nan rai nga ai.
- J. Anhtē a kăta hta asak jaw ai Wēnyi hku nna shănu nga ai Hkristu a ga shăga ai lam gaw anhtē a măbyin măsă hte hkri tung myit jăsat hta nga ai dam măbyin dingsa hpe mălai bang ya na mătu, anhtē a kăta de dat măbyin măsă ningnan hpe bang ya ai chyoïpra ai hka rai nga ai. Ndai nsoi nsa măbyin yan hku nna jăsan jăseng ya ai lam gaw asak hta jet ai kăta daw gălai shai ai lam hpe byin pru wa shăngun nna, dai gaw kăta daw hkri tung myit hpe jăsan jăseng ya ai lam hte hkrang nsam gălai shai ya ai lam ajet rai nga ai.
- K. Anhtē gaw anhtē a Wēnyi hta ē nga ai asak jaw ai, ga shăga ai Wēnyi rai nga ai Hkristu hte mawn sumli hkrum ra na rai nga ai. Asak jaw ai Wēnyi hku nna anhtē a kăta hta Mădu Kărai a ga shăga ai lam ai a mărang ē, anhtē gaw Mădu a hpung shingkan hte hpring tsup ai Hpung byin wa ga ai-Ehp.5:26-27, Shr.2:7.

III. Ehp 5:27 hta Hkristu a num ningnan hku nna Hpung gaw hpang jăhtum hta “jăsan jăseng kau nhtawm, dai hpe shăchyoï shăpra nna, agang chyălang hte kăpum kăpam re ai hpa mung n lawm ai sha, chyoïpra ai hte măra n rawng ai” hpung dan hkung ai Hpung, Kărai Kăsang hpe shădan shăleng ai Hpung byin wa na hpe hpaw mādun da ai.

- A. Anhtē a lăngai sha re ai tsawm htap ai lam gaw anhtē a kăta kaw nna Hkristu a htoi tu ai lam rai nga ai. Anhtē a kăta hta Hkristu mănu shădan ai lam gaw Shi hkum nan a dan leng ai lam rai nga ai-Shk.50:2, 2Ko.3:15-18, mādun; Pru.28:2.
 1. “Na a myi gaw hkawhkam wa hpe, shi a hpung shingkan hte hpawn mu lu nna, (Esa.33:17a), “Hkawhkam wa gaw na a ahpraw tsawm ai ra a yang gaw” (Shk.45:11a)
 2. “Nye a nja jan ē, nang gaw Tirza märe zawn, tsawm nga ndai; Yerusalem märe zawn, tsawm htap nga ndai; dawnghkawn lang ai luksuk zawn, hkrit mai nga ndai”-Smg.6:4.
- B. Num ningnan hkyen lăjang hkrum ai lam ngu ai gaw numsha măhtang “Hpaw tu ai hte san seng ai lăchyit nba” hpe bu hpun da ai lam rai nna, dai lăchyit nba gaw “chyoipra ai ni a ding hpring ai lam” rai nga ai (Shr.19:8). Ndai lăchyit nba gaw num ningnan a tsawm htap ai lam rai nga ai.

- C. Hkungran ai nhtoi hta la nnan gaw num ningnan a atsam mǎrai hta numsha a tsawm htap ai lam hpe grau nna ahkyak tawn ai. Anhtē a Kārai Kāsang Mǎdu Yēsu nan mung, anhtē a shinggyim rudi kaw nna Shi hkum nan a tsawm htap ai lam hpe mǎdung ahkyak tawn ai. Anhtē gaw lāni hte lāni Hkristu hte mawn sumli hkrum ra nga ai, shing rai yang she anhtē gaw Mǎdu a tsaw awng shǎrawng hpa num ningnan hku nna Mǎdu hpang de ap nawng hkrum lu u ga: hkyen lǎjang hkrum lu na rai nga ai.
- D. Anhtē gaw Mǎdu a mungga hpe akyu hpyi hti ai hte myit mang hti shǎkrai ai ai jaw ē (Ehp.6:17-18, Shk.119:15) Mǎdu a mungga hta Mǎdu Kārai a tsawm htap ai lam hpe yu mǎda na aten la ai shǎloi, Mǎdu gaw anhtē a tsawm htap ai lam byin wa nna, anhtē gaw Mǎdu a tsawm htap ai htingnu byin wa na mǎtu Mǎdu a mǎrang ē mawn sumli hkrum lu ga ai mǎjaw, Mǎdu nan mung tsawm htap ai lam nga wa lu na rai nga ai (27:4, 2Ko.3:18, Esa.60:7b, 9b, 19b, 21b).
- E. Ehp 5:26 hta na Mungga a hka hta kǎshin ya ai lam gaw mǎdung hku nna agang chyǎlang re ai lam hte kǎpum kǎpan re ai lam ni hpe hpǎran hpǎreng ya ai. Agang chyǎlang ngu ai gaw rudi asak hte seng ai lǎma ma hpe mǎdi mǎdun nna, kǎpum kǎpan re ai lam ngu ai gaw ugut gu ai lam hte seng nga ai. Asak hka sha nan, asak a hkrang nsam gǎlai shai ai lam hte dai zawn re ai ningra ai lam ni hpe nsoi nsa mǎbyin yan hku nna kǎshin shǎtsai ya lu na rai nga ai.
- F. San seng ai lam nga na mǎtu ngu ai gaw Hkristu hte ing shang hpring tsup ai lam nga na mǎtu hte Hkristu a mǎrang ē hkrang nsam gǎlai shai hkrum ai lam nga na mǎtu rai nga ai. Mǎra n rawng ai lam ngu ai gaw anhtē a mǎsha dingsa a rudi asak hte seng ai lam lǎngai mung n nga ai lam hte agang chyǎlang, kǎpum kǎpan re ai hpa mung n nga ai hpe tsun mǎyu ai-mǎdun:Smg.4:7.
- G. Dai hta kǎga Hpung gaw “dai lam ni” n nga nga ai mǎhtang, numsha gaw “Ndai zawn re ai (snr) dai zawn re ai ningra ai lam ni” n mai nga ai ngu nna tsun mǎyu nga ai. Kārai Kāsang gaw Hpung hpe kǎning re ai lam hta nnga, mǎra shǎgun na shǎra n nga lu ai shǎra de shǎga woi mat wa na rai nga ai-Ehp.5:27.

IV. Ehp 5:26-27 gaw Smg 8:13-14 hte bung nga ai. Dai lǎhkawng yan gaw anhtē hpe Mǎdu Kārai a ga shǎga ai a mǎrang ē, anhtē gaw Mǎdu a lǎhkawng lang ngu na bai yu sa wa hpe ra mǎrin ai shǎrawng awng myit hte Mǎdu a hpung shingkwang hte hpring tsup ai num ningnan byin na mǎtu hkyen lǎjang hkrum ai lam hpaw mǎdun da ai –“Sum ni hta shǎnu nga ai num ē, kǎnawn mǎnang ni na a nsen hpe mǎdat la ma ai; ngai mung na lu u ga. Ngai tsaw ra ai wa ē, alǎwan sa rit: lawnbai tu ai bum ni a ntsa ē, chyǎhkyi hte, shing n rai, shan nga hkǎlung zawn, tai u ga law.”

- A. Shawlumon a mǎhkawng ga hta Hkristu hpe tsawra let tambram ai wa gaw Mǎdu a sun ni rai nga ai kamsham ai ni hta shǎnu nga ai Mǎdu hpang, numsha a mǎnaw mǎnang ni gaw Mǎdu a ga hpe mǎdat nga yang, numsha mung Mǎdu a nsen hpe na mǎyu nngai nga nna hpyi shawn wu ai-8:13, mǎdun; 4:13-16, 5:1, 6:2.
 - 1. Da ndai gaw Hkristu a tsawra ni rai nga ai anhtē gaw anhtē tsaw ai Mǎdu a mǎtu shǎkut shǎja nga ai bungli hta Mǎdu hte arau kǎnawn mǎzum gǎlaw ai lam hpe hkang zing da ra na rai nna, Mǎdu hpe dǎngyang mǎdat mǎra ra na re lam hpaw mǎdun ai-Luk.10:38-42.
 - 2. Anhtē a asak hkrung lam ni gaw Mǎdu Kārai a mungga ni a ntsa hta shǎnat nga nna, anhtē a bungli gaw Mǎdu a mǎtsun mǎroi ga ni a ntsa hta mǎdung nga ai (Shr.2:7, 1Sa.3:9-10, mǎdun; Esa.50:4-5, Pru.21:6). Mǎdu Kārai a mungga nlawm ai sha, anhtē gaw Hkristu hpe anhtē a hkawhkan (Esa.6:1,5), anhtē a Mǎdu (2Ko.5:14-15), anhtē a Baw (Kol.2:19) hte anhtē a mǎdu wa (2Ko.11:2) hku nna kǎning re ai hpaw hpayan dan ai lam, nhtoi (snr) mǎrai hkum hte seng ai chyē chyang ai lam nga lu na n rai nga ai. Kamsham ai ni a asak hkrung lam gaw Mǎdu Kārai a ga shǎga ai lam ntsa hta ma hkra mǎdung nga ai (Ehp.5:26-27).
- B. Ndai ga shǎgawp ga rai nga ai Shawlumon a mǎhkawng ga hpungdim dat akyu hpyi ga hku nna, Hkristu a tsawra gaw, shi tsawra ai Mǎdu mǎhtang ga ting hpe chyam bra shǎngun na dwi sau tsawm htap ai mungdan (Lawban tu ai bum ni) hpe gaw de wa lu na mǎtu, Mǎdu a hkrung rawt ai atsam (shan nga hkǎlung) hte alǎwan bai yu wa na mǎtu akyu hpyi da nga ai-8:14, Shr.11:15, Dan.2:35.
 - 1. Dai zawn re ai akyu hpyi ai lam gaw la ningnan rai nga ai Hkristu hte num ningnan rai nga ai Mǎdu a tsawra ni gaw shanhtē a hkungran ai lam hte seng ai tsawra myit hta arau sha gum hpawm mat wa ai lam hpe hpaw mǎdun da ai, dai hte mǎren chyoipra ai chyum laika a hpungdin ga hku nna Hkristu a tsawra lǎngai rai nga ai Yawhan a akyu hpyi ga gaw Mǎdu a Kārai hte seng ai tsawra myit hta ē nga ai Hkristu hte Hpung hte seng ai Kārai Kāsang a htani htana yaw mǎsing hpe hpaw mǎdun da ai-Shr.22:20.
 - 2. “Mǎdu Yēsu, yu wa rit law” ngu ai gaw chyum laika a hpang jāhtum akyu hpyi ga rai nga ai (kǎji 20). Chyum laika ting gaw akyu hpyi ai lam lǎngai hku nna hpaw mǎdun da ai Mǎdu Kārai a bai yu sa wa na lam hpe ra mǎrit ai lam hte hpungdim dat da nga ai.

Num Nnan A Ding Hpring Ai Lam

Htina chyum daw – Shr 19:7-9, Mat 5:20, 6:33, 22:2, 2Ko 5:21, 1Yh 1:7, 9, Shr 15:3.

- I. Kārai Kāsang a ding hpring ai lam gaw tāra rapra ai lam, dingman ai lam hte seng nna, Mādu a amu gālāw ai lam hta, Kārai Kāsang byin grin nga ai lam nan rai nga ai – Shr 15:3, Rom 1:16b- 17a, Yh 3:16, 1Yh 1:9.**
- A. Hkristu hpe anhtē hkrum kādup hkamsha ai lam gaw, Kārai Kāsang a ding hpring lam a npawt wahpang hta mādung nga ai.
 - B. Ndai npawt wahpang gaw, n shāmawt lu ai Kārai Kāsang tingnyang a npawt, Kārai Kāsang a ding hpring ai lam rai nga ai – Shk 89:14.
- II. Ding hpring ai lam a lāchyum hpaw hpyan ai lam hta hkrang nsam māli nga ai.**
- A. Ding hpring ai lam gaw Mādu a ding hpring ai lam hte Mādu a hpyi shawn ai lam hte mären, Kārai Kāsang shawng hta māsha ni, arung arai ni hte māsa lam ni ntsa hta tengman na mātu rai nga ai – Mat 5:20.
 - B. Ding hpring ai lam gaw Chyoi Pra ai Wēnyi hku nna anhtē kāta hta, asak hkrung ai Hkristu a shing gan daw dan dawng ai lam rai nga ai – 2Ko 3:8-9.
 - 1. Ndai gaw Kārai Kāsang a hkrang nsam hku nna, ding hpring ai lam rai nga ai- Ehp 4:24, Kol 3:10.
 - 2. Ding hpring ai a māgam amu gaw, Mādu Kārai a gawng shingyan a māgam amu rai nga ai – 2Ko 3:9.
 - C. Ding hpring ai lam gaw Kārai Kāsang mungdan a lam rai nga ai – Mat 6:33, Shr 89:14.
 - 1. Kārai Kāsang a mungdan gaw ding hpring ai lam rai nga ai.
 - 2. Ding hpring ai lam gaw Kārai Kāsang ai up hkang ai, hpāran hpāreng ai hte ahkaw ahkang ni hte mātut taw nga ai.
 - D. Ding hpring ai lam gaw anhtē a mābyin hta, Kārai Kāsang hte tengman jaw kāja ai lam hte seng ai anhtē a mābyin a ginlam ni rai nga ai- 2Ko 5:21.
 - 1. Anhtē a mābyin hta Kārai Kāsang hte tengman nga na gaw, htū chye wu mu lu nna, pat zawn htoi san ai kāta daw byin grin nga ai lam, Kārai Kāsang a nyan hte Kārai myit ra lam hta nga ai kāta daw byin grin nga ai lam rai nga ai.
 - 2. Ndai lam gaw anhtē a mābyin Hkristu hta Kārai Kāsang a ding hpring ai lam hte seng ai ginlam rai nga ai – kāji 21.
- III. Ding hpring ai lam gaw, shinggan daw shāmu shāmawt lam, lādat ni, gālāw hkawm sa ai lam ni hte mātut mānoi nga ai – Shr 15:3.**
- A. Kārai Kāsang gālāw ai lam yawng gaw ding hpring ai – Rom 1:16-17.
 - B. Mādu a tāra rap ra ai lam hte ding hpring ai lam hta, Kārai Kāsang byin mābyin gaw, Mādu a ding hpring ai lam hpe byin pru shāngun ai.
- IV. Kārai Kāsang gaw Kāsha Yēsu a asai hta ding hpring nga wu ai – 1 Yh 1:7,9.**
- A. Kārai Kāsang gaw shi a mungga hta sādi dung nga nna (kāji 10), Kāsha Yēsu a asai hta ding hpring nga wu ai.
 - B. Mādu a mungga gaw, kābu gāra shiga tengman ai lam a mungga rai nna (Ehp 1:13), dai gaw Hkristu a jaw e, anhtē a māra ni hpe raw dat ya na lam, anhtē hpe tsun da ai (Ksa 10:43). Hkristu a sai gaw anhtē a māra ni, raw dat hkrum na mātu, Mādu a ding hpring ai hpyi shawn lam ni hpe hpring tsup shāngun ai (Mat 26:28).
 - C. Anhtē hpe māra raw dat ya ai lam gaw, anhtē yubak a shut shai ai lam kaw na lawt kawt shāngun nna, anhtē hpe jāsan jāseng ya ai lam gaw, anhtē a nding hpring ai agang chyālang re lam kaw na anhtē hpe kāshin ya ai rai nga ai.
- V. Ding hpring ai lam gaw Kārai a mungdan hte mātut mānoi nga ai – Rom 14:17.**
- A. Hpung asak hkrung lam gaw, Kārai Kāsang a mungdan rai nna, Kārai Kāsang a mungdan gaw ding hpring ai lam rai nga ai.
 - B. Kārai Kāsang a tingnyang gaw ding hpring ai a npawt hta de da nga ai – Shk 89:14.
 - C. Kārai Kāsang a ding hpring ai lam nga ai shāra hta, Mādu a mungdan mung nga ai – Esa 32:1. Heb 1:8-9
 - D. Ga shāka dingsa hta, ding hpring ai lam gaw mungdan hte lāchyum bung nga ai.
 - E. Ding hpring ai lam nga ai shāra hta, yawng māyawng gaw, tengman jaw kāja ai lādat hta shāzup da ai. Ndai gaw mungdan rai nga ai.
 - F. Ding hpring ai lam gaw, Kārai Kāsang a gawng shingyan hpe shawng byin pru shāngun nna, dai hpang ding hpring ai lam gaw Kārai Kāsang a mungdan hpe gaw gap ai.
 - 1. Rom 8 hta, ding hpring ai lam hte Kārai Kāsang a hkrang nsam nga ai.

2. Rom 14 hta, ding hpring ai lam hte Kārai Kāsang a mungdan nga ai.
 3. Hkrang nsam hte mungdan lāhkawng yan gaw, ding hpring ai lam hta mādung ai.
- G. Ding hpring ai lam gaw, sumsing lāmu ningnan hte ginding aga ningnan hta grin nga na ngu ai hta (2Pe 3:13) yawng māyawng gaw, Kārai a lājang ai hta hkrap tup rai nna, hkrang zing hkrum na lam hpe tsun nga ai.
1. Yawng māyawng gaw up hkrang hkrum ai lam, gawn hkrang hkrum ai lam hte tengman htap htuk ai up hkrang ai npu hta du wa na ra ai, hpa mājaw nga yang Kārai Kāsang a tingnyang, mungdan rai nga ai Kārai hte seng ai hpāran hpāreng lam gaw dai shāra hta du wa na mājaw re.
 2. Akyu ara gaw simsa ai lam hte kābu gāra ai lam rai na ra ai.

VI. Shr 19:7-8 hta, Num ningnan a ding hpring ai lam hpe mu lu ai.

- A. Hkristu gaw kamsham ai ni hping de ding hpring ai lam- hkrang nsam lāhkawng nga ai.
1. Hkrang nsam lāngai hta, shanhtē gaw Kārai Kāsang hping myit mālai nna, Hkristu a kāta de, hkap la hkam sham ai aten, shinggan daw hta Kārai Kāsang a mārang e, dinghpring ai de du shāngun na mātu, kamsham ai ni a ding hpring ai lam byin na mātu rai nga ai- Rom 3:24-26, Ksa 13:39, Gal 3:24b, 27.
 2. Hkrang nsam lāhkawng hta, Kārai Kāsang a mārang e, kāta lam tup hkrak ding hpring ai lam de du lu na mātu, kamsham ai ni hping jaw da ai Hkristu hta nga ai ding hpring ai lam rai nga ai Kārai Kāsang a dan dawng paw pru lam hku nna, kamsham ai ni kaw na, hkrung pru wa ai shanhtē a ding hpring ai lam byin na mātu rai nga ai – Rom 4:25, 1Pet 2:24a, Yak 2:24, Mat 5:20, Shr 19:8.
 3. Anhtē a shinggan daw ding hpring ai lam hku nna, Hkristu hta anhtē gaw Kārai Kāsang a mārang e, ding hpring ai kaw du lu ga ai- Rom 3:24, 28, 4:25, 5:1, 9, 16, 18.
 4. Anhtē a kāta lam ding hpring ai lam hku nna, Hkristu gaw, anhtē hta shānu nga ai Mādu rai nna, anhtē hpe Kārai Kāsang a mārang e, ding hpring ai de du shāngun ai asak hkrung lam, gāloi mung Kārai Kāsang hkap la ai asak krung lam hpe anhtē mātu, asak hkrung ya nga ai – Mat 5:6, 20.
- B. Chyoi pra ni kāta kaw nna, shanhtē a kāta lam ding hpring ai lam hku, hkrung shāpraw wa ai Hkristu gaw shanhtē a num ningnan a hkungran pālawn byin wa ai – Shr 19:8.
1. Anhtē a hkye hkrang la lam a mātu, anhtē a ding hpring ai lam gaw, shinggan daw rai nna, ding hpring ai Kārai Kāsang a hpyi shawn ai lam hpe shātup ya ai lam hta, anhtē hpe dang di shāngun nna, danglu ai ni a ding hpring ai lam gaw, kāta lam tup hkrak rai nna, dang lu ai Hkristu a hpyi shawn ai lam hpe shātup ya na hta, dang di shāngun ai- 1Ko 1:30, Hpi 3:9.
 2. Mat 22:11-12 hta, hkungran pālawn gaw anhtē hkrung shāpraw ai, anhtē a grau htum ai ding hpring ai lam hku nna, anhtē a shāni shāgu asak hkrung lam hta, anhtē kaw na dan pru ai Hkristu hpe shingdaw ai – 5:20, Shr 3:4-5, 18.
- C. Kārai Kāsang a num ningnan, Mādu a num ningnan jan gaw, shi hkum hpe mawn sumli ngut sai rai nna, hpraw tu ai hte san seng ai lāchyik nba hte tinang hkum hpe mawn sumli na ahkang shi lu la nu ai: shing re ai lāchyik nba gaw, chyoi pra ai ni a ding hpring ai a amu bungli rai nga ai law” – 19:7b-8.
1. Shr 19:8 hta, bu hpun ai lam hte ding hpring ai lam hpe sang lang hkra mādun da ai.
 2. Kāji 8 hta, ding hpring ai lam ni ngu ai gaw, law ai māsa rai nna, “ding hpring ai sat lāwat ni” ngu ga gāle mai nga ai.
 3. Ding hpring ai lam ni gaw, anhtē a hkye hkrang la lam a mātu, anhtē hkap la lu ai Mādu, anhtē a ding hpring ai lam hku nna, Hkristu hpe mādi mādun ai lam nrāi nga ai – 1Ko 1:30.
 4. Lāchyik nba gaw anhtē a dang lu ai asak hkrung lam, anhtē a dang lu ai hkrung shāpraw ai lam hpe mādi mādun ai.
 5. Lāchyik nba gaw anhtē a mābyin kaw nna, anhtē hkrung pru ai Hkristu re.
- D. “Dai Sāgu Kāsha a hkungran poi de shāga la hkrum ai ni (dang lu ai chyoi pra ni) gaw, a lu ma ai,”- Shr 19:9.
1. Ndai hta Sāgu Kāsha a hkungran poi gaw Mat 22:2 hta na hkungran poi a lu sha poi rai nga ai.
 2. Sāgu Kāsha a hkungran poi de shāga la hkrum ai lam gaw chyēju hkam la lu ai lam rai nga ai.
 3. Sāgu Kāsha a hkungran poi de shāga la hkrum na, dang lu ai chyoi pra ni gaw Sāgu Kāsha a num ningnan jan mung byin wa na rai nga ai – Shr 19:7.

Gumhpawn Da Ai Hpyen Jau Bu Rai Nga Ai Num Ningnan

Hti na chyum daw: Ehp.6:10-20.

I. Ehp 6:10-20 hta num ningnan gaw Kārai Kāsang a mungdan a mātu māra Kārai Kāsang a hpyen wa hpe ninghkap gāsāt na gum hpawn da ai hpyen jau bu rai nga ai lam hpaw mādun da ai.

- A. Hkristu a dang lu ai tsawra ni gaw Kārai Kāsang a shānu shāra byin wa u ga; Kārai Kāsang hte arau lāngai sha byin wa ai shāoi ē, Kārai Kāsang a ningmu hta shāyi sha gaw Tirza māre zawn tsawm nna, Yerusaleim māre zawn tsawm htap nga ai. Raitim hpyen wa hpang de chyawm gaw, shāyi sha gaw dawngkhawn lang ai hkrit hpa luksuk zawn rai nga ai-Smg.6:4.
1. Dawngkhawn ni gaw hpyen gāsāt na jin jin rai nga sai lam hte awng pādang lu ai a māsat kumla hpe mung mādi mādun ai. Hkrit hpa hpyen luksuk gaw Mādu Kārai a dang lu ai ni māhtang Kārai Kāsang a hpyen wa, Satan hpe jāhkrit shāma shāngun lu ai lam hpe shingdaw ai.
 2. Ndai hpyen luksuk gaw Mādu Kārai a shāga ai lam hpe htan let dang lu ai ni byin wa lu u ga; Kārai Kāsang a māsha ni a hkrat sum ai lam hta Kārai Kāsang a mungdan a mātu māra mājan gāsāt nga ai-Shr.2:7, 11, 7, 26, 3:5, 12, 21. Jāhtum hta, dang lu ai ni gaw Hkristu hte hkungran na mātu gumhpawn da ai num ningnan byin wa na rai nga ai (Shr.19:7-9). Shanhtē a hkungran poi ngut ai hpang, ndai num ningnan gaw hpyen luksuk byin wa nna shi a mādu wa rai nga ai Hkristu a māga tsap let, Antihkristu hte shi hpang hkan ai ni hpe jāhtum shāmyit na rai nga ai-Shr.19:11-21.
- B. Num ningnan ngu ai Hpung gaw teng sha nga yang, Kārai Kāsang hpe shādan shāleng na mātu hte Kārai Kāsang a hpyen wa hpe hpāran hpāreng na mātu ngu ai yaw shāda lam lāhkawng hpe hpring tsup shāngun lu na Kārai a yaw shāda lam hta nga ai gum hpawn da ai māsha rai nga ai-Nin.1:26.
- C. Kārai Kāsang a htani htana yaw shāda lam hpe hpring tsup shāngun lu na mātu hte Hkristu a myit māsin shātawn shāda lam hpe myit dik shāngun lu na mātu sha n-ga, Kārai Kāsang a hpyen wa mung jāhtum shāmyit ai hkrum ra na rai nga ai. Ndai lam a mātu, Hpung gaw hpyen luksuk rai ra nga ai.
- D. Anhtē a hkawm sa ai lam gaw Kārai Kāsang a yaw shāda lam hpe hpring tsup shāngun lu na mātu re, anhtē a asak hkrung lam gaw Hkristu a myit dik myit pyaw lam a mātu rai nga ai, anhtē a mājan poi gaw Kārai Kāsang a hpyen wa hpe jāhtum shāmyit na mātu rai nga ai-Ehp.4:1, 5:2, 8, 6:10-11.

II. Milenila lādaw lāman, Yēsu a sakse hkam lam gaw Hkristu a num ningnan- Hkristu a ginrun hkawhkam ni rai nga ai dang lu ai ni rai nga ai-Shr.19:7-9, 20:4, 6.

- A. Mādu Kārai a bai lu la ai lam gaw Hkristu a num ningnan hpe hkyen lājang ai lam a mātu rai nga ai (19:7-9, 21:2). Hpang jāhtum, anhtē gaw Hkristu a ningrum ningtau jan, num ningnan rai nga ai Yerusaleim māre ningnan a hkik hkam dik htum hte hpang jāhtum shingnip shingna rai nga ai Shawlumon a hkrang bung hku nna mau hpa Shulami byin wa u ga; hkrang shābung hkrum ra na rai nga ai- Smg.6:13 Shr.21:2, 9-10, 22:17a.
- B. Shulami gaw Kārai Kāsang a ningmu hta hpyen dap lāhkawng (snr) hpyen hpung lāhkawng (Heb_ Mahkana-im) a ka mānau ai lam hte bung nga ai. Yaku gaw Kārai Kāsang a lāmu kāsā ni, Kārai Kāsang a hpyen hpung lāhkawng hpe mu ngut ai hpang, shi nga lai ai shāra hpe Mahkana-im ngu nna amyīng jaw let, shi a mādu jan ni, ma ni hte shi a sutgan arung arai ni hpe “hpyen dap lāhkawng” hku nna gāran da wu ai-Smg.6:13, Nin.32:1-10.
1. Hpyen dap lāhkawng a wēnyi māsa shingdaw ai lam gaw Hkristu a Hkumhkrang a māsa hku nna, anhtē hpe tsawra ai wa a gawp ē anhtē gaw grau nna dang lu ai lam, anhtē gaw “mahkra dang lu ai” lam ngang kang ai sakse hkam ai lam rai nga ai-Rom.8:37, 12:9-10, 13:3-5, Smg.8:6.
 2. Kārai Kāsang gaw tinang nan hta n-gun ja nga ai ni hpe n ra ai. Mādu gaw gawng kay ai ni, n-gun n rawng ai ni, numsha ni hte ma ni hpe sha ra nga ai. Dang lu ai ni byin na mātu ging dan ai ngu nna hti shālawn hkrum ai ni gaw Mādu Kārai tsa shāmyet shānat ai gawng kya la ai ni rai nga ai-1Ko.1:26-28, 2Ko.12:9-10, 13:3-5, Smg.8:6.
 3. Kārai Kāsang gaw tinang hte lāngai sha byin ai māsha ni, kāra gyit ai hte shingdaw da ai Mādu hpe mādat māra ai lam nga ai ni (1:11), lung seng ni hpe gāli da ai hte shingdaw da ai shāyawm shānem, nga ai ra shārawng lam hte arau Mādu hpe mādat māra ai ni hpe ra nga ai (kāji.10).
 4. Kārai hte seng ai hpaw hpyan da ai lam a tsaw dik htum ai nchyawn ndung de kāning rai du lu na hpe anhtē sawn sum ru yu ai shāloi, anhtē gaw tinang nan hta kam hpa ai lam n nga ging sai, raitim anhtē ni

hpe hpung shingkang a mātu mǎra n-gaw nwai hkam na di bu ni byin wa mu ga tsawra myit, hpung shingkang hte n-gaw nwai lam ngu ai Mǎdu Kǎrai ntsa hta shǎmyet shǎnat ra nga ai-Rom.9:16, 21-23.

III. Wēnyi hte seng ai mǎjan poi gaw n nga nmai ra gǎdawn ai, hpa mǎjaw nga yang Satan a ra shǎrawng ai lam gaw Kǎrai Kǎsang a ra shǎrawng ai lam hte ninghkap gǎsat nga ai mǎjaw re-Ehp.1:5, 11, Mat.6:10.

- A. Kǎrai Kǎsang a yaw shǎda lam, Kǎrai Kǎsang a ra shǎrawng ai lam hta kǎga, yaw shǎda lam lǎhkawng, ra shǎrawng ai lam lǎhkawng nga nga ai, hpa mǎjaw nga yang Satan a ra shǎrawng ai lam gaw Kǎrai Kǎsang a ra shǎrawng ai lam hte ninghkap nga ai mǎjaw re-Esa.14:12-14.
- B. Mǎjan poi yawng gaw Satan a ra shǎrawng ai lam hte Kǎrai Kǎsang a ra shǎrawng ai lam ni a lǎpran manghkang a dǎju rai nga ai.
- C. Wēnyi mǎjan poi gaw Kǎrai Kǎsang a mungdan hte Satan a mungdan a lǎpran na mǎjan poi rai nga ai. Sumsing ni a mungdan gaw de wa na mātu Wēnyi mǎjan poi ra gǎdawn ai-Mat.12:26, 28, Shr.12:11.
- D. Anhtē gaw Teng man ai lam hku nan Chyēju a gawp ē hkawm sa nna, tsawra myit hte nhtoi hta ē asak hkrung let, Satan hte seng ai ra shǎrawng ai lam hpe adip arip na mǎjan poi shang ra ai-Ehp.4:1, 5:2, 8, 6:12.

IV. Kǎrai Kǎsang a hpyen wa hte hpǎran hpǎreng na mātu mǎra, anhtē gaw Hkristu hpe si ai kaw nna hkrung shǎrawt shǎngun nna, ganghkau ntsa na nhkru ai nat mǎtse ni yawng a ntsa-sumsing ni hta ē shǎdung ya ai atsam a hkik hkam ai lam a gawp ē n-gun atsam shǎngang shǎkang hkrum na mātu ra gǎdawn ai-kǎji 10, 1:19-22.

- A. Anhtē gaw Mǎdu Kǎrai hta n-gun atsam shǎngang shǎkang ya hkrum lu na mātu ra ahkyak nga ai lam gaw anhtē nan hta ē Satan hte shi a nhkru nshawp ai mungdan hpe ninghkap ai wēnyi mǎjan poi hpe n dang gǎsat lu ai lam mǎdi mǎdun ai. Anhtē gaw Mǎdu Kǎrai hta, Mǎdu a n-gum atsam hta sha dang gǎsat lu ga ai.
- B. N-gun atsam hte shǎngang shǎkang hkrum lu na mǎtsun hkrum ai lam gaw anhtē a ra shǎrawng ai lam hpe shǎman shǎkyang na mātu rai nga ai lam mǎdi mǎdun ai. Wēnyi mǎjan poi a mātu n-gun atsam shǎngang shǎkang hkrum mǎyu ai rai yang, anhtē a ra shǎrawng ai lam gaw ngang kang nna shǎman shǎkyang ai lam nga ra na rai nga ai-Smg.4:4, 7:4.

V. Hpung hte Satan a lǎpran na mǎjan poi gaw Mǎdu Kǎrai hpe tsawra ai , Mǎdu a Hpung hta ē nga ai anhtē ni hte lǎmu gang hkau ntsa na nhkru nshawp ai atsam ni a lǎpran na mǎjan poi rai nga ai-Ehp.6:12.

- A. Ndai ningsin a up hkang ai ni, dǎru atsam nga ai ni hte mungkan hpe up hkang nga ai ni gaw Kǎrai Kǎsang hpe ninghkap ai Satan a gum lang ai lam hta shi hpaang de hkan nang mat wa ai ninghkap gumlang ai lǎmu kǎsa ni rai nna, ya ē mungkan amyu sha ni a ntsa lǎmu ganghkau ni hta ē up let nga ai-Kol.1:13, Dan.10:20.
- B. Anhtē a mǎjan poi gaw shinggyim mǎbyin hpe ninghkap ai mǎjan poi n rai, nhkru ai wēnyi ni, lǎmu gang hkau ntsa nga ai wēnyi hte seng ai atsam ni hpe ninghkap ai mǎjan poi rai nga ai lam anhtē chyēna hkawn hkrang ra nga ai.

VI. Wēnyi mǎjan poi hpe gǎsat na mātu anhtē gaw Kǎrai Kǎsang a laknak hkum hkum hpe hpun sumraw ra nga ai-kǎji 11.

- A. Anhtē a asak hkrung lam hta teng man ai lam ngu ai Hkristu hta ē nga ai Kǎrai Kǎsang gaw wēnyi hte seng ai mǎjan poi a mātu anhtē a Hkum ting hpe n-gun shǎngang shǎkang ya lu ai shingkyit rai nga ai-kǎji 14a.
- B. Anhtē a htauli htaula myit hpe mǎgap da ya nna, Satan a mǎra shǎgun ai lam ni kaw nna anhtē hpe mǎkawp mǎga ya ai dinghpring ai lam a sinda mǎgap gaw anhtē a dinghpring ai lam rai nga ai Hkristu re-kǎji.14b, 1Ko.1:30.
- C. Hkristu gaw Kǎrai Kǎsang hte mung, chyoipra ai ni hte mung, lǎngai sha byin na mātu mǎra anhtē a sim sa ai lam rai nga ai. Ndai sim sa ai lam gaw anhtē mǎhtang hpyen wa hpe ninghkap gǎsat hkam jan lu na ngang kang ai wa hpaang rai nga ai-Ehp.2:15, 6:15.
- D. Mǎkam mǎsham gaw hpyen wa a wan shinglet laknak ni hpe shingdang sat kau lu na n-gang rai nga ai. Hkristu gaw dai zawn re ai mǎkam mǎsham a npawt nhpaang hte jǎhkum shǎtsup ya ai wa rai nga ai-kǎji 16, Heb.12:2.
- E. Anhtē a nyan hpe mǎgap da ya ai hkye hkrang la ai lam a hpri gup chyawp gaw anhtē a shǎni shǎgu na asak hkrung lam hta anhtē hkrum kǎdup hkam sha lu na hkye hkrang ya ai Hkristu rai nga ai-Ehp.6:17a, Yhn.16:33.
- F. Kǎrai Kǎsang a mungga rai nga ai Wēnyi a ntawng nhtu gaw htim gǎsat na laknak rai nna, dai hte anhtē gaw hpyen wa hpe adaw atang kǎhtam ga ai-Ehp.6:17b.

G. Akyu hpyi ai lam gaw Kărai Kăsang a lak nak hkum hkum hpe la lang na mătu shăbung n lu ai, ahkyak dik ai, ahkyak lawm ai măhkrun rai nna, laknak hkum hkum a lăngai hpra hpe anhtē hpang de tatut la lang mai nga ai-kăji 18.

VII. Kărai Kăsang a laknak hkum hkum hpe hpun sum raw ai a mărang ē anhtē gaw Nat mătse a maw mawn ai lam ni, nhkru ai hpăjang da ai lam ni hpe ninghkap hkam jan na dang di lu na rai nga ai-kăji 11, 13-14.

A. Hkristu hte arau dung nga ai lam gaw Mădu a ngut kre hpring tsup ngut sai lam yawng hta shang lawm na mătu, Kărai Kăsang htani htana yaw shăda lam hpe hpring tsup shăngun na mătu, Hkumhkrang hta hkawm sa na mătu măra, Kărai Kăsang a hpyen wa hpe ninghkap găsat na mătu Mădu a atsam hta ē tsap nga na mătu rai nga ai-2:6, 4:1, 5:2, 8, 6:11, 13-14.

B. Hpyen wa hpe ninghkap găsat ai lam hta ahkyak dik htum lam gaw tsap nga na mătu ra nga ai. Yawng hpe kangka ai hte gunhpai nna, anhtē gaw jăhtum du hkra tsap nga rai na rai nga ai.

VIII. Anhtē yawng gaw daini Mădu Kărai a bai lu la ai lam hta măjan pa ē nga nga ai hpe mu ra nga ai. Anhtē gaw Satan a lămu ganghkau kaw nna hpyen luksuk ni hpe găsat na mătu, Mădu Kărai hte arau gumhpawn bungli gălaw ra na rai nga ai, shing rai yang she Hkristu a Hkumhkrang gaw gap ai lam hte Hkristu a num ningnan hpe hkyen lăjang ai lam nga na rai nan, Kărai Kăsang a Mungdan gaw de wa lu nna, chyam bra wa shăngun lu na mătu Hkristu hpe anhtē grau grau nna amyey lu la na rai nga ai, dai hku hte Hkristu gaw dinghta ga hpe săli wunli hkam la na nga yu sa wa lu na rai nga ai.